

Številka: 007-23/2011/2
Datum: 9. 5. 2011

Ministrstvo za finance

Kotnikova 38, 1000 Ljubljana
Sektor za finančni sistem
Irena Vodopivec Jean, vodja sektorja

gp.mf@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma – mnenje Informacijskega pooblaščenca

ZVEZA: Gradivo s spletne strani:

<http://www.dzrs.si/index.php?id=101&vt=40&sm=k&q=prepre%C4%8Devanju+pranja&mandate=1&unid=PZ|B487322604C61E4DC125787E004548B2>

Spoštovani,

na podlagi prvega odstavka 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB1; v nadaljevanju: ZVOP-1) daje Informacijski Pooblaščenec (v nadaljevanju: Pooblaščenec) mnenje k Predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju: novela ZPPDFT), ki ga je v zakonodajni postopek 22.4.2011 vložila skupina poslancev s prvopodpisanim Radovanom Žerjavom.

Po noveli ZPPDFT naj bi Urad za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju: Urad) na svojih spletnih straneh sproti objavljaj podatke iz 1., 4., 5., 10. in 11. točke prvega odstavka 83. člena ZPPDFT. Pri tem naj bi podatki iz 4. točke obsegali »le podatke o osebnem imenu, naslov stalnega ali začasnega prebivališča samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki sklene poslovno razmerje ali opravi transakcijo.«

Predlagatelji v obrazložitvi navajajo, da nameravana ureditev, kolikor se nanaša na gospodarske subjekte, ne pomeni posega v svobodno gospodarsko pobudo niti ne posega v ustavno pravico do varstva osebnih podatkov iz 38. člena Ustave RS. Iz ustaljene ustavnosodne prakse namreč izhaja, da podatkov, ki so vezani na opravljanje gospodarske dejavnosti s strani fizične osebe, ne gre šteti za varovane osebne podatke (odločba Ustavnega sodišča RS št. U-I-84/03 z dne 17.2.2005). Predlagatelji še dodajajo, da bi v primeru nasprotnega stališča, da gre torej pri podatkih za objavo za varovane osebne podatke, šlo za poseg v pravice posameznika, ki bi bil ustavno dopusten – v skladu z načelom sorazmernosti (odločba Ustavnega sodišča št. U-I-18/02 z dne 24.10.2003). Predlagana določba o objavi določenih podatkov naj bi namreč zasledovala legitimen cilj (javno korist) – t.j. preprečevanje pranja denarja, zlasti pa preprečevanje poslovanja z davčnimi oazami, katerih namen je največkrat izogibanje plačevanja davkov. Poleg tega naj bi objava teh podatkov vplivala na odločitve drugih poslovnih subjektov o poslovanju z gospodarskimi subjekti, ki opravljajo neobičajne transakcije iz 22.a člena ZPPDFT.

Pooblaščenec poudarja, da osebni podatki fizičnih oseb, ki na trgu nastopajo v vlogi gospodarskega subjekta (samostojni podjetniki posamezniki in drugi posamezniki, ki samostojno opravljajo poklicno dejavnost kot na primer odvetniki, zdravniki, samostojni kulturni delavci...), po ustavosodni praksi, kot jo pravilno povzemajo predlagatelji, ne uživajo varstva osebnih podatkov v delu, v katerem se njihovi osebni podatki nanašajo na opravljanje dejavnosti. V prid varstvu zasebnosti in varstvu osebnih podatkov je treba te primere razumeti in razlagati ozko. **Zato pooblaščenec predlaga, da se, če bo zakonodajalec ocenil, da je objava podatkov, povezanih z neobičajnimi transakcijami iz 22.a člena ZPPDFT pomembna za doseganje zastavljenih ciljev in sorazmerna, objavijo le tisti podatki, ki so neposredno vezani na opravljanje dejavnosti; firma oziroma naziv pod katerim posameznik opravlja samostojno dejavnost in sedež firme oziroma kraj**

opravljanja dejavnosti - ta ni nujno hkrati tudi kraj posameznikovega stalnega ali začasnega prebivališča.

Pooblaščenec je prepričan, da ni najti argumenta, zaradi katerega bi bilo treba namesto kraja opravljanja dejavnosti ali sedeža firme objaviti naslov stalnega ali začasnega prebivališča fizične osebe, ki na trgu opravlja gospodarsko ali samostojno poklicno dejavnost. Takšna objava bi predstavljala nesorazmeren poseg v pravice fizične osebe kot posameznika (po 34. in 38. členu Ustave RS).

Tudi v primeru prilagojene objave podatkov, kot jo predlaga Pooblaščenec pa ostaja dvom v potrebnost javne objave za doseg deklariranih ciljev:

- preprečevanje pranja denarja,
- preprečevanje poslovanja z davčnimi oazami, katerih namen je največkrat izogibanje plačevanja davkov,
- vplivanje na poslovne odločitve drugih poslovnih subjektov.

Brez dvoma je prva dva cilja treba zasledovati v okviru državnih organov, pristojnih za preprečevanje pranja denarja in nadzor nad pobiranjem davkov. Morda je potreben razmislek o tem, ali imata ta dva organa dovolj informacij in podatkov za učinkovito izvajanje svojih nalog. Zgolj dejstvo javnosti podatkov po mnenju Pooblaščenca na izvrševanje zakonskih pristojnosti in pooblastil državnih organov ne bo vplivalo. Zasledovanje in doseganje tretjega cilja pa je vprašanje zase. Vsaka neobičajna transakcija – kot jo opredeljuje 22.a člen ZPPDFT (še) ni namenjena pranju denarja ali financiranju terorizma in ni drugače nezakonita. Ali gre pri konkretni transakciji morebiti za kršitev zakona, po prejemu podatkov ugotavlja Urad. Brez dodane vrednosti – podatka o dejanski pravni spornosti transakcije, pa je informacija o »neobičajni transakciji« za naslovnike brez vrednosti. Na drugi strani lahko takšna objava neupravičeno vpliva na položaj gospodarskega subjekta, ki transakcijo izvaja. **Po mnenju Pooblaščenca objava podatkov, kot je predlagana, ni niti primerna niti nujna za doseganje v obrazložitvi navedenih ciljev novele ZPPDFT, zato tudi ni sorazmerna.** Pooblaščenec na tem mestu opozarja tudi na sodbo sodišča Evropske unije (združeni zadevi C-92/09 in C-93/09) z dne 9.11.2010, v kateri je sodišče odločilo, da je objava prejemnikov subvencij iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja nesorazmerna, kolikor ni razlikovanja glede na ustrezna merila kot so obdobja, v katerih so upravičenci prejeli sredstva, pogostost ali vrsta in višina sredstev... Iz navedenih razlogov je v tem delu razveljavilo Uredbo št. 1290/2005. V opisanem primeru je šlo za razdelitev javnih sredstev, po prepričanju sodišča pa je ne glede na to za proaktivno javno objavo treba imeti dodatna merila in kriterije, ki jo delajo sorazmerno s posegi v pravice posameznikov. Tudi v primeru subvencij so upravičenci gospodarski subjekti (gospodarske družbe ali kmetje posamezniki) tako kot v primeru predlagane spremembe ZPPDFT, pri čemer gre v primeru slednje za javno objavljane povsem zasebnih transakcij, kjer je javni interes »vedeti« občutno manjši.

Pooblaščenec torej meni, da je tudi v primeru, če bi predlagatelj vztrajal pri javni objavi »neobičajnih transakcij«, treba postaviti določne kriterije in merila za njihovo objavo. Ko govorimo o sorazmernosti posega v pravice fizičnih oseb (četudi gre za podatke, ki se nanašajo na njeno gospodarsko oziroma poklicno dejavnost) je nujno opredeliti tudi čas javne objave podatkov – rok, ki je nujno potreben za doseg namena objave. Ker so nameni spremembe ZPPDFT relativno slabo opredeljeni, v smislu, da se ukrep ne kaže kot primeren še manj kot nujen za njihovo doseganje, je težko reči, koliko časa bi morali biti podatki javno objavljeni (da bo preprečeno pranje denarja, da bo preprečeno poslovanje z davčnimi oazami, da bo informacija vplivala na poslovne odločitve drugih). Zaradi navedenega Pooblaščenec predlaga ponoven razmislek o potrebnosti novele ZPPDFT, predvsem o možnosti doseganja deklariranih ciljev s predlaganimi spremembami.

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec
Nataša Pirc Musar, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka